

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.1.237/2010/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. május 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a IV. rendű és a XII. rendű terhelt meghatalmazott védője által a Pápai Városi Bíróság 3.B.456/2006/213. számú ítélete és a Veszprém Megyei Bíróság 1.Bf.1.079/2008/84. számú ítélete ellen bejelentett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Veszprém Megyei Bíróság 1.Bf.1.079/2008/84. számú ítéletét a XII. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot e terheltet érintően új eljárás lefolytatására utasítja.

A Pápai Városi Bíróság 3.B.456/2006/213. számú ítéletét és a Veszprém Megyei Bíróság 1.Bf.1.079/2008/84. számú ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pápai Városi Bíróság a 2008. március 27. napján kihirdetett 3.B.456/2006/213. számú ítéletében a IV. rendű terhelt bűnösségét 2 rendbeli, a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontjaira tekintettel, a (6) bekezdés b) pontja szerint

minősülő, jelentős kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen, folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntetében, melyből 1 rendbeli kísérlet; 2 rendbeli, a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontjaira tekintettel, az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, nagyobb kárt okozó, bűnszövetségben, üzletszerűen - egy esetben társtettesként, egy esetben felbujtóként - elkövetett csalás büntetében; és 4 rendbeli, a Btk. 276. §-ába ütköző, társtettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg. A terheltet ezért halmazati büntetésül 3 évi börtönbüntetésre és 4 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A XII. rendű terhelt bűnösségét a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntetében és a Btk. 276. §-ába ütköző társtettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg, amiért őt 8 hónapi, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

A Veszprém Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság, a 2010. április 21. napján megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 1.Bf.1.079/2008/84. számú ítéletében a városi bíróság ítéletét a IV. rendű terhelt tekintetében annyiban változtatta meg, hogy 1 rendbeli csalás bünteténél (ami a Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pontja és (6) bekezdés b) pontja szerint minősül) a folytatólagos elkövetést mellőzte, 1 rendbeli csalás büntetének (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pont, (5) bekezdés b) pont) vádja alól felmentette, a társtettesi elkövetésre utalást mellőzte; 4 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségéből 2 rendbelit felbujtóként elkövetettnek minősített. A IV. rendű terheltre kiszabott börtönbüntetés tartamát 1 év 10 hónapra leszállította, és a börtönbüntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette, a közügyektől eltiltást mellőzte. Az elsőfokú ítéletnek e terheltet érintő további rendelkezéseit, valamint az elsőfokú ítéletnek a XII. rendű terheltre vonatkozó rendelkezéseit - e terhelt nevének rendelkező részbeli feltüntetése nélkül - helybenhagyta.

A városi bíróság elsőfokú ítéletében a IV. rendű terhelt tekintetében a marasztalása alapjául szolgáló tényeket az alábbiak szerint rögzítette:

A tényállás 11. pontjában:

A Kft. alkalmazottja volt N.L. terhelt, aki hitelügyintézéssel is foglalkozott. Nevezettel szemben a cselekményeket a Pápai Városi Bíróság már jogerősen elbírált.

a./

Az F.S. típusú személygépkocsi az ECIS Kft. tulajdona volt. A jármű balesetet szenvedett, majd a cég ügyvezetője, L.B. eladta a XXIII. rendű terheltnek. A szerződést a IV. rendű terhelt is aláírta tanúként és ugyanaznap a II. rendű terhelt ugyancsak mint a gépkocsi vevője, okiratban is elismerte, hogy a gépkocsi okmányait átvette az eladótól. Az erről készült okiratban a gépkocsi vételárát 2.800.000.- forintban jelölik meg. A vételár előleget, 200.000.- forintot a II. rendű terhelt fizette, amelyet az okirat szintén tartalmaz. A II. rendű terhelt üzlettársa volt a IV. rendű terheltnek. Megállapodtak, hogy együttműködnek a gépkocsira felvett hitel összegének a megszerzésében. A IV. rendű terhelt ezért megkereste volt házastársát, a XXIII. rendű terheltet és rávette, hogy vegye meg a gépkocsit és ennek valótlánul magasan megjelölt vételárára vegyen fel hitelt.

A II. rendű terhelt ismerte N.L. terheltet, aki a Kft-nél dolgozott értékesítőként. Megállapodtak, hogy a II. rendű terhelt által hozott gépkocsikra és annak vevőjével hitelszerződéseket kötnek, abban a jármű értékénél lényegesen nagyobb összeget jelölnek meg. A gépkocsit a II. rendű terhelt és a IV. rendű terhelt átadták értékesítésre a Kft-nek. A gépkocsira állapotfelmérő lapot készítettek, amely szerint a gépkocsi ép. Az okirat hamis, a gépkocsi korábbi, törött állapotában volt. Az okiratot a XXIII. rendű terhelt és N.L. aláírták. A XXIII. rendű terhelt szerződést kötött a Kft. által képviselt a lízing Rt. sértettel. Az okirat szerint a jármű értéke 4.500.000.- forint, a felvett hitel összege pedig 3.150.000.- forint. A hitel futamideje 72 hónap, a járműre elidegenítési és terhelési tilalmat és vételi jogot is kikötöttek. A sértett nevében a szerződéseket szintén N.L. terhelt írta alá. A gépkocsi a II. rendű és a IV. rendű terheltek birtokában maradt, ők szerezték meg a hitel összegét is, három törlesztő részletet fizettek is. A hitel visszafizetése senkinek nem állt szándékában ezen összegen felül, és nem is fizették a törlesztést tovább.

A II. rendű, a IV. rendű, N.L. és XXIII. rendű terheltek a sértettet megtévesztették fizetési szándékuk és a hitel fedezetének értéke tekintetében, ezzel a sértettnek 3.150.000.- forint kárt okoztak, amely kár lefoglalással megtérült.

b./

A gépkocsi a IV. rendű terhelt birtokában maradt, azt gyenge minőségben megjavították, így annak értéke 3.562.000.- forint lett. A IV. rendű terhelt elhatározta, hogy a hitelt oly módon fogja rendezni, hogy a gépkocsival színlelt balesetet okoznak és a biztosítási összegből fizeti ki a hitelt. A járműre a

hitelszerződéssel együtt a XXIII. rendű terhelt felelősségbiztosítási szerződést kötött az A.H. Rt. sértettel.

A II. rendű és a IV. rendű terheltek a gépkocsival szándékosan olyan balesetet okoztak, vagy azt oly módon rongálták meg, hogy közúti baleset látszatát keltse. A IV. rendű terhelt rábírta a XXIII. rendű terheltet, hogy az összetört gépkocsira tegyen hamis kárbejelentést a sértettnél. A XXIII. rendű terhelt ennek megfelelően bejelentette a sértett üzletében, hogy egy őz ugrott az általa vezetett jármű elé, és emiatt az út menti árokba borult. A XXIII. rendű terhelt nem volt jelen ilyen balesetnél, a kárbejelentés hamis volt. Sértett 1.769.754.- forintot kifizetett a XXIII. rendű terheltnek oly módon, hogy az összeget a lízing Rt. számlájára utalta, amely cég a pénzt a hitel törlesztéseként számolta el.

A IV. rendű és a XXIII. rendű terheltek az A.H. sértettet tévedésbe ejtették a biztosítási esemény körülményei tekintetében, és ezzel a magatartásukkal 1.769.754.- forint kárt okoztak, amely nem térült meg.

c./

A gépkocsi megrongált értéke 1.452.000.- forint volt. Azt a IV. rendű és a II. rendű terheltek gyenge minőségben megjavították, annak értéke 3.504.000.- forint lett. A II. rendű és a IV. rendű terheltek elhatározták, hogy a hitel még ki nem egyenlített részét is úgy rendezik, hogy egy újabb színlelt balesetet okoznak a gépkocsival és a biztosítási összeg fedezi a hitel összegét.

A XXIII. rendű terhelt a korábbi balesetet követően egy újabb biztosítási szerződést kötött, ezúttal a G.P. Rt. sértettel. A II. rendű terhelt 100.000.- forintért megvette XIX. rendű terhelttől a tulajdonát képező L. személygépkocsit. A terhelt és a IV. rendű terhelt a gépkocsival újabb szándékos balesetet okoztak. A két gépkocsit összeütköztették úgy, hogy a F.S. gépkocsi belehajtott a balra kanyarodó L. gépkocsi hátsó részébe. A balesetnél nem volt jelen a XXIII. rendű, sem a XIX. rendű terhelt.

A IV. rendű terhelt ezután rábírta a XXIII. rendű terheltet, hogy tegyen valótlan bejelentést a gépkocsit ért kárról a sértett felé. A XXIII. rendű terhelt a sértett telephelyén bejelentette, A XIX. rendű terheltet a baleset után megkereste a II. rendű terhelt és rábírta, hogy tegyen a baleset körülményeiről valótlan tartalmú bejelentést a sértetti biztosítónál. A XIX. rendű terhelt ugyanilyen tartalmú, valótlan bejelentést tett a sértett irodájában, azt állítva, hogy a L. gépkocsit ő vezette, vállalta a felelősséget a baleset bekövetkezéséért.

Sértett 1.230.463.- forintot fizetett a biztosítási szerződés alapján a XXIII. rendű terheltnak úgy, hogy a pénzt a lízing Rt. számlájára utalta.

A IV. rendű, a II. rendű, a XXIII. rendű és a XIX. rendű terheltek tévedésbe ejtették a sértettet a biztosítási esemény bekövetkeztének körülményeiben és a G.P. Rt. sértettnek magatartásukkal 1.230.463.- forint kárt okoztak, amely nem térült meg.

14. pont

A C.X.P. személygépkocsi U.A. tulajdona volt. A járművet eladta a IX. rendű terheltnak 1.800.000.- forintért. A IV. rendű terhelte megegyezett N.L.-vel, hogy az általa hozott gépkocsira és annak vevőjére hitelszerződést kötnek. Abban a jármű tényleges értékénél lényegesen nagyobb értéket jelöltek meg.

A IV. rendű terhelte és N.L. megbízási szerződést készített, amely szerint U.A. átadja értékesítésre a gépkocsit a Kft-nek, az U.A.. Állapotfelmérő lapot készítettek, amely szerint a jármű ép. A gépkocsi korábbi, erősen összetört állapotban volt. A IV. rendű terhelte és a Kft. által képviselt lízing Rt. sértett még ugyanaznap szerződést kötött a 3.200.000.- forint értékű gépkocsi árának biztosítására. A sértett 2.240.000.- forint kölcsönt adott a IV. rendű terheltnak 72 hónap futamidőre. Elidegenítési és terhelési tilalmat és vételi jogot is kikötöttek a gépkocsira. Az okiratokat a IV. rendű terhelte és N.L. terheltek írták alá. A kölcsön összegét a IV. rendű terhelte vette fel. A járművet megjavíttatta, majd azt a rendőrség már szétbontott állapotban foglalta le és adta ki a sértettnek. A IV. rendű terhelte a törlesztő részletek egy részét kifizette.

A IV. rendű és N.L. terheltek a sértettet tévedésbe ejtették a gépkocsi értéke és fizetési szándékuk tekintetében és ezzel 2.240.000.- forint kárt okoztak, amely részben megtérült. A jelenleg fennálló tőketartozás 941.303.- forint.

19/a.

Az S.S. típusú személygépkocsi K.Zs. tulajdona volt. Azzal súlyos balesetet szenvedett. A gépkocsi a K.C. tulajdonába került. Azt eladta a IV. rendű terheltnak 260.000.- forintért.

A IV. rendű terhelt bizományosi értékesítésre átadta a gépkocsit az Af. Kft-nek. A kft. képviselte a F. Rt. sértettet. A sértett részéről Sz.T. járt el.

Terhelt a sértett megtévesztésére állapotlapot készíttetett, amely szerint a jármű ép. Ugyanaznap szerződést kötött a sértettel, amely szerint a gépkocsi értéke 1.350.000.- forint és erre a fedezetre a sértett 1.015.000.- forint kölcsönt adott 60 havi futamidőre. A jármű ekkor korábbi törött állapotában volt. A hitel összegét a IV. rendű terhelt szerezte meg. A gépkocsi azóta ismeretlen helyen van.

A IV. rendű terheltnek nem állt szándékában a kölcsön visszafizetése, evégből tévedésbe ejtette a sértettet a gépkocsi értéke tekintetében. A sértettnak 1.015.000.- forint kárt okozott, amelyet a törlesztő részletek fizetésével részben megtérített.

19/b.

A IV. rendű terhelt a járműre felelősségbiztosítási szerződést kötött az A.H. Rt. sértettel. A IV. rendű terhelt rábírta XXXII. rendű terheltet, hogy tegyen feljelentést a gépkocsi eltulajdonítása miatt. A XXXII. rendű terhelt feljelentést tett a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságán, hogy a használatában levő járművet ellopták. a XXXII. rendű és a IV. rendű terheltek a sértettnél bejelentették a lopást és a IV. rendű terhelt kártérítési igénnyel élt. A sértett felismerte a csalást és a pénzfizetést megtagadta. A sértett a szerződés alapján 1.022.000.- forintot fizetett volna a IV. rendű terheltnek, ha igényét elfogadja. A terhelt az elkövetésért 100.000.- forintot ígért a XXXII. rendű terheltnek, amit később meg is fizetett neki.

A IV. rendű és a XXXII. rendű terheltek tévedésbe akarták ejteni a sértettet a biztosítási esemény tekintetében és kárt akartak okozni.

A XII. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú bíróság a történeti tényállást az alábbiak szerint rögzítette:

13/b. pont

A vádpontban szereplő gépkocsit a II. rendű terhelt használata. Megállapodott a XII. rendű terhelttel, hogy együttműködnek a biztosító társaság sérelmére elkövetett bűncselekményben. A gépkocsira B.J. az A.H. Biztosító Rt. sértettel biztosítási szerződést kötött. A XII. rendű terhelt rendelkezett az F.S. típusú gépkocsival, a járműre az A.H. Biztosító Rt. sértettnél kötött kötelező és felelősségbiztosítást.

A II. rendű és a XII. rendű terheltek a két gépkocsit az úton leállították a F.S. gépkocsit. A II. rendű terhelte a H. gépkocsival szándékosan a másik gépkocsi hátuljába belehajtott. A helyszínre hívták a rendőrséget is, akik a baleset következményeit rögzítették.

Ezután a II. rendű terhelte egy valótlan kárbejelentést tett a sértett irodájában. Abban azt állította, hogy a H. gépkocsit vezette és az előtte haladó gépkocsiba hajtott bele. Kérte kárának megtérítését. A sértett biztosítási összegként 1.565.852.- forintot B.J. részére kifizetett oly módon, hogy a pénzt a Bank Rt-nek utalta, aki ezt az összeget B.J. tartozásának törlesztéseként számolta el.

A XII. rendű terhelte ugyanilyen tartalmú kárbejelentést tett. Kérte kárának megtérítését. Sértett a gépkocsi káraként 141.831.- forintot közvetlenül a XII. rendű terheltnak fizetett ki és további 1.170.000.- forintot a Bank sértett részére. A sértett összesen 1.311.831.- forintot fizetett ki.

A II. rendű és a XII. rendű terheltek a sértettet megtévesztették a kár keletkezésének körülményeiről és ezzel neki 2.877.683.- forint kárt okoztak.

A megyei bíróság másodfokú ítéletében az elsőfokú ítélet tényállását a IV. rendű terhelte tekintetében kiegészítette a tényállás 14. pontja vonatkozásában annyiban, hogy a IV. rendű terhelte a gépkocsi vásárlására felvett hitelt az előzetes letartóztatásáig fizette, így az kifizetésre került 652.322.- forint erejéig, egyben mellőzte azt a megállapítást, hogy a IV. rendű terhelte a sértettet tévedésbe ejtette a fizetési szándéka tekintetében.

A tényállás 19/a. pontját kiegészítette azzal, hogy a IV. rendű terhelte a teljes kölcsönösszeget kifizette. Mellőzte azt a megállapítást, hogy a IV. rendű terheltnak nem állt szándékában a kölcsön visszafizetése és evégből ejtette tévedésbe a sértettet.

A másodfokú bíróság egyéb vonatkozásban a IV. rendű terheltet érintő ténymegállapításokat, illetve teljes egészében a XII. rendű terheltet érintő ténymegállapításokat felülbírálata során irányadónak tekintette.

A Pápai Városi Bíróság ítélete a IV. rendű terhelte tekintetében a másodfokú ítéletben foglalt változtatással, míg a XII. rendű terhelte tekintetében helybenhagyás folytán 2010. április 21. napján

jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés büntetés kivételével végrehajthatóvá vált.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a IV. rendű és a XII. rendű terheltek védői terjesztettek elő felülvizsgálati indítványt.

A IV. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványát a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára alapította és arra hivatkozott, hogy a terhelt bűnössége megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor. Elsődlegesen a terhelt felmentését, másodsorban a vele szemben alkalmazott joghátrány enyhítését kérte. A védő a IV. rendű terheltet érintő valamennyi tényállási pont vonatkozásában részletesen indokolt indítványában a tényállás 11/a. pontját érintően hivatkozott arra, hogy a terhelt egyetlen csalási tényállási elemet megvalósító magatartást sem tanúsított, ezért tetteskénti felelősségre vonása szóba sem jöhet. Vitatta a sértettet ért kár bekövetkezését és hivatkozott arra, hogy a tényállás 11/b. és 11/c. pontja tanúsítja a terhelt hitel-visszafizetési szándékát. A magánokirat-hamisítási cselekmény kapcsán hiányolja az okiratok körének konkrét megjelölését és a terhelt konkrét felhasználási magatartásának leírását. A tényállás 11/b. és 11/c. pontja kapcsán a védő kifogásolja, hogy a megyei bíróság ítélete indokolást egyáltalán nem tartalmaz. A védő álláspontja szerint ezen esetekben a csalás megállapítása társtettesként azért fogalmilag kizárt, mert a terhelt a sértettel egyetlen esetben sem lépett kapcsolatba, így a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás mint elkövetési magatartás a terhén nem állapítható meg. A felbujtóként elkövetett magánokirat-hamisítással kapcsolatban hiányolja, vitatja, hogy a terhelt magatartása döntő momentum lehetett volna a XXXII. rendű terhelt szándékának kialakulásában, ezért legfeljebb pszichikai bűnsegély kerülhetett volna szóba. A 14. pontban szereplő magánokirat-hamisítással kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az irányadó tényállás nem tartalmaz olyan terhelti magatartást, amely a valótlan tartalmú magánokirat felhasználásaként lenne értékelhető. A tényállás 19/b. pontja vonatkozásában a védő kifogásolta fellebbezése teljes figyelmen kívül hagyását és indokolás nélkül maradását, egyben az e pontban érintett gépkocsi ténylegesen javított voltára hivatkozott.

A védő az alapul szolgáló csalási cselekmények tekintetében vitatta a bűnszövetség és az üzletszerűség mint minősítő körülmény megállapítását, egyben kifogásolta, hogy ezzel kapcsolatban a bíróságok indokolást egyáltalán nem adtak.

A Legfőbb Ügyészség BF.3626/2010/1. számú átiratában a IV. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Az átiratban kifejtett álláspont szerint a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt abban a körben, amelyben a jogerős határozat tényállásában foglaltakat vitatja, illetve eltérő tényadatokon alapulóan vont jogkövetkeztetést. Az élettársával közösen megvalósított magánokirat-hamisítás felbujtói minőségben megvalósult. A 14. pontbeli magánokirat-hamisítás tekintetében pedig az ítélet 88-89. oldalain írtak szerint - mely szerint a IV. rendű terhelt N.L.-val összejátszva intézte a gépkocsira a hitelt - lehet a bűnösségre megalapozott következtetést vonni. A bünszövetségben elkövetésre és az üzletszerűség megállapítására vont következtetés ugyancsak törvényes. A Legfőbb Ügyészség ezért a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

A IV. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételeiben az átiratokban foglaltakkal nem értett egyet, és fellebbezési álláspontját fenntartotta.

A XII. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványában anyagi és eljárásjogi szabálysértéseket sérelmezett. Eljárásjogi okból kifogásolta az indokolási kötelezettség teljes elmulasztását, mivel a másodfokon eljáró megyei bíróság fellebbezési indokaival egyáltalán nem foglalkozott, azokat meg sem említette. Hangsúlyozta, hogy fellebbezésében az elsőfokú ítélet ténybeli pontatlanságaira hivatkozott, e kifogásait azonban senki sem vizsgálta meg. Anyagi jogi szabálysértést abban látott, hogy a XII. rendű terhelt tekintetében jogellenes haszonszerzési célzat nem mutatható ki, így a csalás bűncselekményének megállapítása sérti az anyagi jogi rendelkezéseket. Minderre tekintettel a XII. rendű terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.3627/2010/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. A Legfőbb Ügyészség eljárási szabálysértést nem észlelt. Álláspontja szerint a gépkocsi felülértékelése folytán a jogtalan haszonszerzési célzat is megállapítható, ezért a határozat a XII. rendű terhelt tekintetében történő hatályában fenntartására tett indítványt.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a IV. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában fenntartva azt hangsúlyozta, hogy indítványában nem a tényállást támadja, hanem az irányadó tényállásból kiindulva hivatkozik nem rögzített tényállási elemekre, és a jogerős ítéletből levonhatók azok a következtetések, amelyekre indítványában utal.

A XII. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítványában foglaltakat ugyancsak fenntartotta. Kiemelte, hogy a vád törvényessége is megkérdőjelezhető, mivel a jogtalan haszonszerzési célzatra a vád még csak nem is utal, de az ítélet sem foglalkozik ezzel. Hangsúlyozottan sérelmezte az indokolási kötelezettség teljes elmulasztását a másodfokú bíróság részéről, különös tekintettel arra, hogy valamennyi fellebbezési észrevétele válasz nélkül maradt.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a felszólalásában az ügyészi átiratban foglaltakat fenntartotta. A IV. rendű terhelt esetében rámutatott arra, hogy az elsőfokú ítélet tényállása egyértelműen rögzíti a terheltek fizetési szándékának hiányát, ennek vitatása ezért a tényállás támadásának tekintendő, ekként a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható. A tényállás 14. pontjával kapcsolatban elfogadta azt a védői észrevételt, hogy a tényállási rész nem tartalmaz ténymegállapítást a valótlan tartalmú okiratok mikénti felhasználására, azonban rámutatott arra, hogy a bizonyítékok értékelése körében az elsőfokú bíróság ítélete 88-89. oldalán a tényállás részének tekintendően rögzítette, hogy a IV. rendű terhelt N.L-val miként összejátszva intézte a hitelt, ezáltal ő a valótlan tartalmú dokumentumok felhasználója. A IV. rendű terhelt védőjének a bünszövetség megállapítását vitató érveivel kapcsolatban a 11. tényállás a), b) és c) pontjaira vonatkozóan, a II. rendű terhelt személyére tekintettel a bünszövetség megállapítását helytállónak tartotta, ugyanakkor a tényállás 19. pontja tekintetében a védői észrevétellel egyetértett, hangsúlyozva, hogy a bünszövetség kiesése e pont kapcsán felülvizsgálati oknak nem tekinthető.

A Legfelsőbb Bíróság a IV. rendű és a XII. rendű terheltek védői felülvizsgálati indítványa alapján eljárva, a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel e terheltek tekintetében a felülvizsgálati indítványokban megjelölt okokból, illetve a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott okból hivatalból is bírálta felül.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ügydöntő határozatot először a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott körű, a Be. 373. §-ában részletezett un. abszolút eljárási szabálysértések szempontjából vizsgálta. E körben a XII. rendű terhelt esetében a megyei bíróság másodfokú ítéletének olyan hiányosságát észlelte, amely e terhelt tekintetében a másodfokú ítélet minden egyéb szempont vizsgálata nélküli hatályon kívül helyezéséhez vezetett.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja felsorolása tartalmazza a Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontját is, mint felülvizsgálati okot, mely szerint hatályon kívül helyezést eredményez, ha a bíróság

indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélete felülbírálatra alkalmatlan.

A XII. rendű terhelt tekintetében ezen indokolási kötelezettségét a megyei bíróság súlyosan megsértette.

A másodfokú ítéletben az 5. oldal második bekezdése rögzíti, hogy mely cselekmények miatt ítélték el első fokon, a 9. oldal utolsó két sora, hogy a terhelt és védője fellebbezett, majd a 11. oldal 5. bekezdése, hogy a terhelt védője részletesen megindokolta a fellebbezésében foglaltakat. Ezt követően a XII. rendű terhelt nevével már csak a másodfokú ítélet záradékában találkozhatunk.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a másodfokú ítélet általánosságban tett megállapításai a XII. rendű terheltre nézve oly mértékben nem vonatkoztathatók, hogy azok alapján megállapítható lenne: a másodfokú bíróság milyen szempontok szerint bírálta el e terhelt ügyét. Maga a másodfokú ítélet is rögzíti, hogy a terhelt védője a fellebbezésében foglaltakat részletesen megindokolta. E fellebbezési indokokra utalás nincs, és ezen érvekkel a másodfokú ítélet nem is foglalkozott. Ezen hiányosságok mellett a Legfelsőbb Bíróság csak azt állapíthatta meg, hogy a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget a XII. rendű terhelt vonatkozásában, hogy az ő tekintetében a másodfokú ítélet felülbírálatra alkalmatlan. A Legfelsőbb Bíróság ezért a Veszprém Megyei Bíróság ítéletét a XII. rendű terhelt tekintetében a Be. 428. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és e körben a Veszprém Megyei Bíróságot új másodfokú eljárás lefolytatására utasította.

A IV. rendű terhelt tekintetében a Legfelsőbb Bíróság a megjelölt körbe tartozó abszolút eljárási szabálysértést nem észlelt, ugyanakkor a védői felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslati jellegéből fakadóan a jogerős ügydöntő határozat kizárólag a törvényben meghatározott okokból, és kizárólag a jogerős határozatban rögzített tényállás alapján támadható. A Be. 423. § (1) bekezdése előírja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja értelmében a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - az abban foglalt tényállás alapján - felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, vagy ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt vele szemben törvénysértő jogkövetkezményt alkalmaztak.

Helytállóan mutatott rá a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt abban a körben, amelyben a tényállás 11/a) pontja tekintetében a felvett hitel visszafizetési szándékának hiányát vitatta. A jogerős ítélet tényállása ugyanis e körben egyértelműen rögzítette, hogy a hitel visszafizetése senkinek sem állt szándékában. E körben érvelésével kapcsolatban rá kell mutatni arra is, hogy a 3/2009. számú Büntető jogegységi határozat III/5. pontja értelmében annak a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejtő terheltnak a bűnössége nem állapítható meg csalás bűncselekményében, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése és ennek a reális lehetősége is adott. A reális lehetőség megállapításához nem elégséges annak megalapozottan következtethető volta, annak alapvető feltétele törvényessége is: az esetleges újabb bűncselekményekből történő visszafizetési szándéknak az elkövetéskori "reális lehetőség"-ként elismerése nem jöhet szóba.

Észlelte a Legfelsőbb Bíróság, hogy a IV. rendű terhelt cselekményei minősítése kapcsán a jogerős határozat indokolása nem kellően kidolgozott, azonban az elkövetői minőség vagy egyes minősítő körülmények megállapítása kapcsán elkövetett minősítési hibák csak abban az esetben képeznek a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja értelmében felülvizsgálati okot, ha azokhoz törvénysértő jogkövetkezmény kiszabása társul. A IV. rendű terhelt esetében ez utóbbi fel sem merülhet, hiszen az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott, és végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés az e körbeni hiányosságok mellett sem tekinthető eltúlzottnak.

A jelzett körbe tartozó minősítési hiányosság, hogy a csalási cselekményeknél a terhelt tettesi tevékenysége megkérdőjelezhető, azonban a felbujtói elkövetési alakzat kétségtelenül a terhére róható, mivel a XXXII. rendű terheltet elkövetésre indító tevékenysége a tényállásban leírt. Ugyancsak megkérdőjelezhető és nem kellően kimunkált a csalási cselekmény tekintetében a bünszövetségben történt elkövetésre utalás, azonban a másik minősítő körülmény, az üzletszerűség megállapítása kétségtelenül törvényes, hiszen a négy cselekmény mellett a rendszeres haszonszerzésre törekvés egyértelműen megállapítható. A terhelt magánokirat-hamisítási cselekményei közül a másodfokú bíróság a 11/b) és 11/c) pontok tekintetében felbujtói közreműködést állapított meg. Ugyanez indokolt lett volna a 11/a) pontbeli esetben is, ugyanakkor a 14. tényállási pontban az elsőfokú ítélet 88-89. oldalán tett - és tartalmában a tényállás részének tekintendő - megállapítással a társtettesi minőség kellően megalapozott.

A kifejtettek tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a IV. rendű terhelt tekintetében megállapította, hogy jogerős elítélése során bűnössége megállapítására valamennyi esetben törvényesen került sor, a cselekményei minősítése körében elkövetett hibák pedig nem vezettek törvénysértő jogkövetkezmény alkalmazásához, így esetében egyetlen felülvizsgálati ok sem valósult meg.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogerős határozatot e terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2011. május 12.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
Kné